

Filologijos
fakultetas

Tarptautinis kultūrinės lingvistikos seminaras
Międzynarodowe seminarium lingwistyki kulturowej

VERTYBĖS LIETUVIŲ IR LENKŲ PASAULĖVAIZDYJE

Vilniaus universitetas, Vilnius, liepos 4-7 d.

**WARTOŚCI W JĘZYKOWYM OBRAZIE ŚWIATA
LITWINÓW I POLAKÓW**

Uniwersytet Wileński, Wilno, 4-7 lipca

PROGRAMA / PROGRAM

Vilnius 2019

RENGINIO RĖMĖJAI / SPONSORZY

Lietuvos
mokslo
taryba

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

Filologijos
fakultetas

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Mokslinis komitetas / Komitet naukowy

prof. habil. dr. Jerzy Bartmiński

Marijos Sklodovskos-Kiuri universitetas, Liublinas
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

prof. dr. Irena Smetonienė

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

prof. habil. dr. Anna Tyrpa

Lenkijos MA Lenkų kalbos institutas, Krokuva
Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków

doc. dr. Viktorija Ušinskienė

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

doc. dr. Vilma Zubaitienė

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

Organizacinis komitetas / Komitet organizacyjny

prof. dr. Kristina Rutkovska

Vilniaus universitetas / Uniwersytet Wileński
koordinatorė / koordynator

prof. habil. dr. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska

Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin

dr. Marius Smetona

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

mgr. Agata Adamaitytė

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

mgr. Monika Bogdziewicz

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

mgr. Irena Snukiškienė

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

Karolina Slotvinska

Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

SEMINARO PROGRAMA / PROGRAM SEMINARIUM

**2019 m. liepos 4 d. (KETVIRTADIENIS) /
4 lipca 2019 r. (CZWARTEK)**

8.30–9.00 REGISTRACIJA / REJESTRACJA
(prie V. Krėvės auditorijos / przy sali V. Krėvė)

9.00–9.30 SEMINARO ATIDARYMAS / OTWARCIE SEMINARIUM
(V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė)

SVEIKINIMO ŽODIS / POWITANIE UCZESTNIKÓW

Prof. dr. Kristina Rutkovska,
Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno

Prof. habil. dr. Jerzy Bartmiński,
Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin

Prof. habil. dr. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Marijos Kiuri-
Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej,
Lublin

Prof. dr. Inesa Šeškauskienė,
Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dekanė
Dziekan Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wileńskiego

Doc. dr. Erika Sausverdė,
Vilniaus universiteto Baltijos kalbų ir kultūrų instituto direktorė
Dyrektor Instytutu Języków i Kultur Regionu Bałtyckiego Uniwersytetu
Wileńskiego

Urszula Doroszevska,
Lenkijos Respublikos Lietuvoje ambasadorė
Ambasador RP w Wilnie

Marcin Łapczyński,
Lenkų instituto Vilniuje direktorius
Dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie

KVIESTINIŲ LEKTORIŲ PASKAITOS / WYKŁADY LEKTORÓW SEMINARIUM

V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė

9.30–10.30 prof. habil. dr. Jerzy Bartmiński (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Žałożenia i metody lingwistyki kulturowej - na przykła dzie definicji PRACY w „Leksykonie aksjologicznym Słowian i ich sąsiadów” (LASiS)

Kultūrinės lingvistikos teorinės prielaidos ir metodai - DARBO definicijos „Slavų ir jų kaimynų aksiologiniame leksikone” (LASiS) pavyzdys

10.30–11.30 prof. habil. dr. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Jak eksplikować koncepty kulturowe?

Kaip eksplikuoti kultūrinis konceptus?

11.30–11.50 Diskusija / Dyskusja

11.50–12.00 Kavos pertraukėlė / Przerwa kawowa

KONFERENCINĖ DALIS / CZĘŚĆ KONFERENCYJNA

I POSĖDIS, PLENARINIS / I POSIEDZENIE, PLENARNE

V. Krėvė auditorija / sala V. Krėvė

Moderuoja / Moderatorzy: prof. habil. dr. Jerzy Bartmiński, prof. dr. Irena Smetonienė

12.00–12.30 prof. dr. Irena Smetonienė (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno)

Vertybių samprata lietuviškame pasaulėvaizdyje

Pojęcie wartości w litewskim językowym obrazie świata

12.30–13.00 doc. dr. Naglis Kardelis (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno)

Gimtosios kalbos svarba vertybių puoselėjimui ir asmenybės ugdymui: filosofinis aspektas

Znaczenie języka ojczystego w pielęgnowaniu wartości i kształtowaniu osobowości: aspekt filozoficzny

13.00–13.30 doc. dr. Bronė Stundžienė (Vilniaus universitetas, Vilnius)

Lietuvių kultūrinis kraštovaizdis folklore vertybiniu aspektu

Litewski krajobraz kulturowy w folklorze – aspekt aksjologiczny

13.30–14.00 Diskusija / Diskusja

14.00–15.30 Pietūs / Obiad

II POSĖDIS / II POSIEDZENIE

V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė

Moderuoja / Moderatorzy: prof. habil. dr. Zofia Sawaniewska-Mochowa, doc. dr. Naglis Kardelis

15.30–15.50 habil. dr. Marta Nowosad–Bakalarczyk (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Pleć a rodzaj gramatyczny w polszczyźnie

Lytis ir gramatinė giminės kategorija lenkų kalboje

15.50–16.10 habil. dr. Joanna Szadura (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Koncept TYGODNIA w języku i kulturze

SAVAITĖS konceptas kalboje ir kultūroje

16.10–16.30 dr. Beata Żywicka (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Konceptualizacja NARODU we współczesnym języku polskim

TAUTOS konceptualizavimas šiuolaikinėje lenkų kalboje

16.30–16.50 prof. dr. (HP) Birutė Jasiūnaitė, doc. dr. Jelena Konickaja (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Метафоры дождя в литовских и русских поэтических текстах

Lietaus metaforos lietuvių ir rusų poetiniuose tekstuose

16.50–17.10 doc. dr. Viktorija Ušinskienė, mgr. Ingrida Masalskytė (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Semantyka lit. baltas i pol. biały: próba analizy konfrontatywnej

Lie. baltas ir le. biały: gretinamosios semantinės analizės bandymas

17.10–17.40 Diskusija / Dyskusja

18.00 Iškilminga vakarienė / Uroczysta kolacja

2019 m. liepos 5 d. (PENKTADIENIS) / 5 lipca 2019 r. (PIĄTEK)

III POSĖDIS / III POSIEDZENIE

V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė

Moderuoja / Moderatorzy: habil. dr. Joanna Szadura, dr. Vilija Ragaišienė

9.00–9.20 dr. Vilija Sakalauskienė (Lietuvių kalbos institutas, Vilnius / Instytut Języka Litewskiego, Wilno).

Žmogaus vaizdinys tarminiam diskurse

Obraz człowieka w dyskursie gwarowym

9.20–9.40 dr. Vilija Ragaišienė (Lietuvių kalbos institutas, Vilnius / Instytut Języka Litewskiego, Wilno).

Žmogaus paveikslo išskirtinumas ir kaita „Pietinių pietų aukštaičių šnektų žodyne“

Wyjątkowość i zmiany w postrzeganiu obrazu człowieka w „Słowniku południowych narzeczy gwar południowoaukstočkih („Pietinių pietų aukštaičių šnektų žodynas“)

9.40–10.00 dr. Loreta Vaičiulytė–Semėnienė (Lietuvių kalbos institutas, Vilnius / Instytut Języka Litewskiego, Wilno).

Draugo konceptas, remiantis daiktavardžio draugas formomis dabartinės lietuvių kalbos publicistikoje

Koncept przyjaciela na podstawie form rzeczownika draugas we współczesnej publicystyce litewskiej

10.00–10.20 dr. Marius Smetona (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Žemė: leksikografija ir apklausos

Ziemia: leksykografia i ankiowanie

10.20–11.00 Diskusijos / Dyskusja

11.00–11.30 Kavos pertraukėlė / Przerwa kawowa

IV POSĖDIS / IV POSIEDZENIE

(V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė)

Moderuoja / Moderatorzy: habil. dr. Marta Nowosad-Bakalarczyk, doc. dr. Viktorija Ušinskienė

11.30–11.50 doc. dr. Kinga Geben (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Obraz Wilna w idiolektie Czesława Jankowskiego

Vilniaus paveikslas Czesławo Jankowskio idiolekte

11.50–12.10 doc. dr. Irena Fedorowicz, doc. dr. Kinga Geben (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Wartości patriotyczne i religijne w tekstach poetyckich dra Gabriela Jana Mincewicza

Patriotinės ir religinės vertybės dr. Gabrielio Jano Mincevičiaus poetiniuose tekstuose

12.10–12.30 dr. Marta Hartenberger (Bydgoščiaus Kazimiero Didžiojo universitetas / Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy).

Obraz Polaka w świetle tekstów medialnych kreowanych w przestrzeni internetowej przez mieszkańców krajów sąsiednich

Lenko paveikslas kaimyninių šalių gyventojų kuriamuose žiniasklaidos tekstuose

12.30– 13.00 Diskusija / Dyskusja

13.00 –14.00 Pietūs / Obiad

V POSĒDIS / V POSIEDZENIE

JAUNŪJŪ TYRĒJŪ PRANEŠIMAI / REFERATY MŁODYCH BADACZY

(V. Krėvės auditorija / sala V. Krėvė)

Moderuoja / Moderatorzy: mgr. Damian Gocół, mgr. Monika Bogdzevič

14.00 –14.20 mgr. Monika Bogdzevič (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno).

Miėdzy wstydem a lėkiem. Przegląd wybranych modeli kognitywnych WSTYDU w jėzyku litewskim (na podstawie danych tekstowych)

Tarp gėdos ir baimės. Pasirinktų GĖDOS kognityvinių modelių lietuvių kalboje apžvalga (remiantis tekstiniais duomenimis)

14.20 – 14.40 mgr. Sara Akram (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Przestrzeń w twórczości Wojciecha Jagielskiego (na przykładzie ksiązek „Modlitwa o deszcz” i „Z Zachodu na Wschód”)

Erdvė Wojciecho Jagielskio kūryboje (remiantis knygomis Lietaus malda (lenk. Modlitwa o deszcz) ir Iš vakarų į rytus (lenk. Z Zachodu na Wschód))

14.40–15.00 mgr. Damian Gocół (Marijos Kiuri-Sklodovskos universitetas, Liublinas / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

Pamięć ujętykowiona w relacjach osób w okresie średniej dorosłości
Vidutinio amžiaus žmonių prisiminimų kalba

15.00–15.20 Karolina Slotvinska, prof. dr. Kristina Rutkovska (Vilniaus universitetas, Vilnius / Uniwersytet Wileński, Wilno)

Litewski obraz MATKI w świetle danych ankietowych

Lietuviškas MOTINOS paveikslas remiantis anketavimo duomenimis

15.20–15.40 mgr. Irena Snukiškienė (Uniwersytet Wileński, Wilno / Vilniaus universitetas, Vilnius)

Kognitywny obraz PRAWDY i KŁAMSTWA w przysłowiaach litewskich

Kognityvinis TIESOS ir MELO paveikslas lietuvių paremijose

15.40–16.00 Diskusija / Dyskusja

16.00–16.30 Kavos pertraukėlė / Przerwa kawowa

17.00–19.00 Ekskursija po Vilniaus senamiestį / Wycieczka po Starówce wileńskie

2019 m. liepos 6 d. (ŠEŠTADIENIS) / 6 lipca 2019 r. (SOBOTA)

09.30–17.00 Ekskursija į Trakus (pakeliui – šv. Petro ir Povylo bažnyčia, Rasų kapinės / Wycieczka do Trok (po drodze – kościół pw św. Piotra i Pawła, Rossa)

2019 m. liepos 7 d. (SEKMADIENIS) / 7 lipca 2019 r. (NIEDZIELA)

VI POSĖDIS, PLENARINIS / VI POSIEDZENIE, PLENARNE

(Jašiūnų Balinskių dvaro rūmai / Pałac Balińskich w Jaszunach)

Moderuoja / Moderatorzy: prof. habil. dr. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, dr. Vilija Sakalauskienė

**10.00 –10.30 dr. Jūratė Pajėdienė (Lietuvių kalbos institutas, Vilnius /
Instytut Języka Litewskiego, Wilno).**

Vertybių sistemos raiška žemaičių kasdienybės diskurse

Przejawy systemu wartościowania w dyskursie codzienności Żmudzinów

**10.30–11.00 doc. dr. Galina Miškinienė (Lietuvių kalbos institutas,
Vilnius / Instytut Języka Litewskiego, Wilno).**

Семья и семейные ценности: на основе рукописей литовско-польских татар

Šeima ir šeimos vertybės: Lietuvos ir Lenkijos totorių rankraščių pagrindu

**11.00–11.30 prof. habil. dr. Zofia Sawaniewska–Mochowa (LMA Slawistiki
institutas, Varšuva / Instytut Slawistyki PAN, Warszawa)**

Wybory tożsamościowe i językowe potomków ziemian litewskich w świetle egodokumentów

Lietuvos žemvaldžių palikuonių tapatybių ir kalbų pasirinkimas remiantis egodokumentais

**11.30–12.00 prof. dr. Kristina Rutkovska (Vilniaus universitetas, Vilnius
/ Uniwersytet Wileński, Wilno)**

Językowo-kulturowy obraz DWORU na Litwie

Kalbinis-kultūrinis DVARO vaizdas Lietuvoje

12.00–12.30 Diskusija / Diskusja

**12.30–13.00 Semināro apibendrināms / Podsumowanie seminarium:
Prof. habil. dr. Jerzy Bartmiński, Prof. dr. Kristina Rutkovska**

13.00–14.00 Pietūs / Obiad

**14.00–15.00 Ekskursija po Balinskių dvaro rūmus / Wycieczka po
Pałacem Balińskich**

16.00–17.00 Grįžimas į Vilnių / Powrót do Wilna

